

**LIETUVOS
ANTIDOPINGO
AGENTŪRA**

SPORTININKO ANTIDOPINGO VADOVAS

Turinys
Šio vadovo tikslas
Pasaulio antidopingo kodeksas
Kas yra dopingas
Kodėl dopingas draudžiamas
Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašas
Terapiniam vartojimui taikomos išimtys
Dopingo kontrolės programos
    Varžybų metu vykstantis testavimas
    Ne varžybų metu vykstantis testavimas
    Informacija apie sportininko buvimo vietą
Dopingo kontrolės procesas
    Atranka
    Pranešimas apie atranką
    Šlapimo mėginio ėmimas
    Kraujo mėginio ėmimas
    Pakeitimai nepilnamečiams ir sportininkams su negalia
    Mėginių saugojimas ir transportavimas
    Rezultatų valdymas
    Tyrimas
    Sankcijos
    Apeliacija
Ką turite atsiminti
Abipusis ryšys
Apibrėžimai

Šio vadovo tikslas

Sporto idėja – garbinti žmogaus dvasią, kūną ir protą. Dopingo vartojimas prieštarauja sporto dvasiai, menkina žiūrovų pasitikėjimą sportininkais bei kelia pavojų sportininkų sveikatai ir gerovei.

Šio sportininkams skirto vadovo tikslas – supažindinti su Pasaulio antidopingo kodeksu (toliau – kodeksas), išaiškinti sportininkų, pakviestų dalyvauti dopingo kontrolės procese, teises ir pareigas.

Pasaulio antidopingo kodeksas

2003 m. sporto organizacijos ir vyriausybės vienbalsiai priėmė Pasaulio antidopingo kodeksą, kuris įsigaliojo 2004 m. sausio 1 d. Pagal kodeksą, pirmą kartą kovos su dopingu taisyklės ir nuostatai bus vienodi visiems visų šalių sportininkams. Pagal šį kodeksą visos šalys – tarptautinės federacijos, vyriausybės, sporto organizacijos, sportininkai, sportininkų palaikymo personalas turi išsipareigojimą. Šiame buklete pateikiamos jūsų, sportininkų, pareigos.

Kas yra dopingas?

Dopingą sudaro:

1. draudžiamų preparatų, priklausančių išvardintoms vaistinių preparatų klasėms, vartojimas.
2. Įvairių dopingo metodų taikymas.

Kodėl dopingas draudžiamas?

Etinės priežastys

Dopingas tai apgavystė. Uždraustų medikamentų ir dopingo metodų vartojimas suteikia sportininkui pirmenybę prieš konkurentą.

Medicininės priežastys

Medicininės priežastys pagrįstos prielaida, kad draudžiamų preparatų ir metodų vartojimas yra žalingas sveikatai. Dopingas daro didelę įtaką visoms gyvybiškai svarbioms organizmo funkcijoms.

Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašas

Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašas yra tarptautinis standartas, nurodantis, kokios medžiagos ir metodai draudžiami varžybų ir ne varžybų metu. Šiame sąrašė taip pat nurodoma, ar tam tikros medžiagos draudžiamos tam tikrų sporto šakų atstovams. Naujausią draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašą WADA skelbs ne rečiau kaip kartą per metus, o prireikus – ir dažniau. Kasmet su pirmuoju parengtu variantu bus galima susipažinti bent tris mėnesius prieš jam įsigaliojant. Naujausią draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašą visada galima rasti WADA interneto puslapyje.

Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašo struktūra

Sąrašą sudaro keturi skyriai:

1. Per varžybas draudžiamos vartoti medžiagos ir metodai ★
  - S1. Stimulatoriai
  - S2. Narkotikai
  - S3. Kanabinoidai
  - S4. Anaboliniai preparatai
  - S5. Peptidiniai hormonai
  - S6. Beta 2 agonistai
  - S7. Antiestrogeninio poveikio agentai
  - S8. Maskuojamieji agentai
  - S9. Gliukokortikoidai
2. Varžybų ir ne varžybų metu draudžiamos medžiagos ir metodai ★
  - S4. Anaboliniai preparatai
  - S5. Peptidiniai hormonai
  - S6. Beta 2 agonistai
  - S7. Antiestrogeninio poveikio agentai
  - S8. Maskuojamieji agentai
  - M1. Pagreitinti deguonies pernešimą
  - M2. Farmakologinės, cheminės ir fizinės manipuliacijos
  - M3. Genų dopingas
3. Tam tikrų sporto šakų atstovams draudžiamos vartoti medžiagos
  - P1. Alkoholis
  - P2. Beta blokatoriai
  - P3. Diuretikai
4. Patikslintos medžiagos
Kai kurios iš šių skyrių įtrauktos medžiagos dažnai gali sukelti netyčinius kovos su dopingu taisyklių pažeidimus, nes paprastai įeina į vaistų sudėtį.

---

1 ir 2 skyriai privalomi visų sporto šakų atstovams, t.y. atskirų sporto šakų sportininkai neturi siekti ir juolab gauti išimčių vartoti šiame sąrašė pateiktas medžiagas.

Iš savo tarptautinės federacijos VISUOMET sužinokite, kokios medžiagos ir metodai jūsų sporto šakos atstovams uždrausti, nes iš draudžiamųjų medžiagų ir

metodų sąrašo trečią skyrių gali būti įtraukta ir papildomų medžiagų. VISUOMET informuokite savo gydytoją, kad esate elitinis sportininkas, turintis laikytis tam tikrų jūsų sporto šakai taikomų taisyklių. Jei bent šiek tiek suabejojote produkto sudėtimi, nevartokite jo tol, kol neįsitikinsite, kad jis nėra draudžiamas. Nežinojimas, deja, - ne pasiteisinimas.

Terapiniam vartojimui taikomos išimtys

Kaip ir visiems žmonėms, sportininkams irgi kartais prireikia tam tikrų vaistų. Jiems gydyti gali prireikti į draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašą įeinančių medikamentų. Tačiau jei iš anksto kreipsitės į savo tarptautinę federaciją arba Nacionalinę antidopingo organizaciją ir gausite terapiniam vartojimui taikomą išimtį (TVTI), jums gali būti leista vartoti reikalingus vaistus. Jei jūsų mėginyje bus aptikta draudžiamosios medžiagos, turėdami TVTI, arba, kitaip sakant, medicininį patvirtinimą apie gautą išimtį vartoti vaistus, išvengsite sankcijų.

Prašymo išduoti TVTI procedūrą reikia atlikti tiksliai. Šalies (nacionalinio lygio) sportininkai turi kreiptis į nacionalinę antidopingo organizaciją, tarptautinio lygio sportininkai – į tarptautinę federaciją ir paprašyti prašymo gauti TVTI formą, kurią turi užpildyti jūsų gydytojas. Toliau forma siunčiama į tarptautinę federaciją arba Nacionalinę antidopingo organizaciją, kur ją peržiūri TVTI komitetas. Procesas turi vykti kaip galima greičiau, bet optimaliausia – likus 21 dienai iki varžybų.

Sportininkams, neįtrauktiems į tarptautinį testavimo sąrašą, bet ketinantiems dalyvauti tarptautinėse varžybose, NADO išduota TVTI dar prieš varžybas bus pripažinta ir patvirtinta tarptautinės federacijos.

Jeigu bus pritarta jums suteikti išimtį, iš NADO ar tarptautinės federacijos gausite patvirtinimą, kad prašymas išduoti TVTI buvo patenkintas. Jei toks prašymas patenkinamas, jums išduodamas sertifikatas, kuriame pažymima leidžiamos vartoti medžiagos dozė ir vartojimo trukmė.

Atsiminkite, kad TVTI išduodama tam tikram laikotarpiui ir jos galiojimo trukmė ribota. Jūs privalote griežtai laikytis gydytojo nurodytos dozės, metodo ir vartojimo dažnumo. Atsiminkite, kad TVTI bus išduota tik tada, jei, atsižvelgus į jūsų sveikatos būklę, atitinkama, į vaistų sudėtį įeinanti, medžiaga nepagerins jūsų sportinių rezultatų.

Jei prašymas išduoti TVTI atmetamas, turite teisę prašyti WADA peržiūrėti jūsų atvejį (savo sąskaita). Šalies, t.y. nacionalinėse, varžybose dalyvaujantis sportininkas, nepatenkintas WADA sprendimu, gali apeliuoti į nacionalinio lygio apeliacijų svarstymo instituciją, o tarptautinėse varžybose ketinantis dalyvauti sportininkas šiuo klausimu gali kreiptis į Sporto arbitražo teismą (toliau - SAT).

Tam tikriems vaistams, tarkim, skirtiems astmai gydyti (t.y. formoterolis, salbutamolis, salmeterolis, inhaliacijomis vartojamas terbutalinas) ir vietiniam (pvz., nosies, akių, sąnarių ir pan.) glukokortikosteroidų vartojimui sukurta sutrumpinta TVTI forma. Turite užpildyti specialią nacionalinės antidopingo organizacijos (nacionalinio lygio sportininkui) arba tarptautinės federacijos (tarptautinio lygio sportininkui) pateiktą formą. Šią formą užpildo jūsų gydytojas, tada ją siunčiate savo TF arba NADO. Gavusios formą, jūsų NADO ir TF automatiškai patenkina prašymą išduoti sutrumpintą TVTI – atskiro pranešimo laukti nereikia. Bet kuriuo metu jūsų sutrumpintą TVTI gali peržiūrėti atitinkama

kovos su dopingu organizacija. Apie tai, ar reikės papildomos informacijos, jums bus pranešta atskirai.

Pagarba jums, jūsų komandos draugams, netgi priešininkams. Ji leidžia bet kuriam tikram sportininkui tapti pačiu geriausiu. Ir galų gale jos dėka mes visi tampame čempionais.

Dopingo kontrolės programos

Kas testuoja sportininkus

Kodeksas teigia, kad antidopingo organizacijos (toliau – ADO) registruotos testavimo grupės sportininkams privalo suplanuoti ir atlikti veiksmingą varžybų ir ne varžybų metu atliekamų testų skaičių. Į šią grupę įeina tarptautinio lygio sportininkai, kuriuos testuoja jų TF ir WADA, bei tarptautinio ir nacionalinio lygio sportininkai, kuriems testus atlieka NADO arba kai kuriais atvejais nacionalinės sporto valdymo organizacijos (NSVO).

ADO sudaro testų paskirstymo planą, nustato, kiek mėginių turėtų pateikti kiekvienos sporto šakos sportininkai. Pagal planą sportininkai testuojama ne varžybų ir varžybų metu, gali būti imami jų kraujo ir šlapimo mėginiai.

Varžybų metu atliekamas testavimas

ADO, siekdama užtikrinti, kad per varžybas tyrimus atliktų tik viena organizacija, koordinuoja varžybų metu atliekamą testavimą. Iš anksto numatomi sportininkų pasirinkimo kriterijai, pagrįsti atitinkamos tarptautinės federacijos arba varžybas organizuojančios institucijos taisyklėmis. Dažniausiai mėginius surenka šalies, kurioje vyksta varžybos, NADO, išskyrus tuos atvejus, kai TF arba varžybų organizatorius įgyvendina alternatyvią dopingo kontrolės programą.

Apie tai, kad buvo atrinkti testams atlikti, sportininkai informuojami iš karto po varžybų. Mėginiai surenkami remiantis tarptautiniu testavimo standartu (žr. mėginių surinkimo skyrių).

Mėginiai tiriami, siekiant nustatyti varžybų metu vartotas medžiagas, kaip nurodyta draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašė.

Testavimas ne varžybų metu

Pirmenybę testuoti sportininkus ne varžybų metu arba atlikti bet kokią su varžybomis nesusijusį testavimą turi ADO. Ne per varžybas atliekamas testavimas tai testavimas kuomet sportininkai gali būti testuojami bet kuriuo metu ir bet kurioje vietoje. Tokiu atveju sportininkų mėginiai tiriami, siekiant nustatyti ne varžybų metu mėginiuose rastas medžiagas, kaip nurodyta draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašė.

Žinios apie sportininkų buvimo vietą

Tam, kad būtų užtikrintas sportininkų pasiekiamumas nevaržybiniams testams atlikti, įtraukti į ADO registruotą testavimo sąrašą sportininkai turi pateikti tikslią naujausią informaciją apie savo buvimo vietą. Tokią informaciją paprastai reikia pateikti ketvirčiui, nors derėtų sužinoti tikslius ADO reikalavimus. Jei jūsų planai keičiasi, jums taip pat nuolat reikia pateikti naujausią informaciją.

Informacija apie buvimo vietą gali susidėti iš šių duomenų: namų adreso, darbo plano, treniruočių vietos ir tvarkaraščių, varžybų tvarkaraščio - viskas, kas padėtų dopingo kontrolės pareigūnui jus rasti bet kurią pasirinktą dieną.

Tarptautinio ar nacionalinio lygio sportininkui, įtrauktam į registruotą testavimo grupę, pateikti informaciją apie savo buvimo vietą yra svarbi pareiga. Tikslios informacijos apie buvimo vietą nepateikimas, remiantis jūsų ADO antidopingo taisyklėmis, gali būti traktuojamas kaip kovos su dopingu taisyklių pažeidimas ir jūs galite būti nubaustas.

Dopingo kontrolės procesas

Čia aprašomų nurodymų tikslas – pateikti jūsų teisių ir pareigų dopingo kontrolės proceso metu apžvalgą. Testo rezultatai nebus pripažinti negaliojančiais dėl dopingo kontrolės proceso metu pasitaikiusių procedūrinių nukrypimų, išskyrus tuos atvejus, kai nustatoma, jog buvo pažeistas mėginio vientisumas.

Atranka

Atlikti dopingo kontrolę galite būti pasirinktas bet kuriuo metu ir būdamas bet kurioje vietoje.

Pranešimas

Dopingo kontrolės pareigūnas arba lydintis asmuo jums praneš, kad esate pasirinktas atlikti dopingo kontrolę.

Jūsų teisės:

- pamatyti dopingo kontrolės pareigūno ar lydinčio asmens pažymėjimą, įrodantį, kad žmogus dirba autorizuotoje mėginių surinkimo agentūroje ir yra įgaliotas testuoti;
- gauti informaciją apie pasekmes, jei atsisakytumėte pateikti mėginį.

Jūsų pareigos:

- patvirtinti tapatybę;
- pasirašyti sutikimo pateikti mėginį dokumentą;
- visą laiką būti lydimam – nuo tos akimirkos, kai sužinojote, kad esate kviečiamas atlikti testo, iki mėginio paėmimo pabaigos;
- per ADO nustatytą laikotarpį kaip galima greičiau prisistatyti dopingo kontrolės pareigūnams.

Testavimas varžybų metu

Jūsų teisės:

Būti lydimam savo atstovo (nebūtina).

Dopingo kontrolės pareigūnui sutikus:

- galite turėti savo atstovą
- atvėsti ir susirinkti asmeninius daiktus;
- dalyvauti apdovanojimų ceremonijoje;
- dalyvauti spaudos konferencijoje;
- dalyvauti kituose renginiuose;
- jei susižeidėte, gauti medicininę pagalbą;
- atlikti bet kokius kitus veiksmus, kuriems pritaria dopingo kontrolės pareigūnas.

Testavimas ne varžybų metu

Jūsų teisės:

Jei įmanoma, būti palydėtam sportininkų atstovo.

Dopingo kontrolės pareigūnui pritarus, atlikti šiuos veiksmus:

- baigti treniruotę;
- jei susižeidėte, gauti medicininę pagalbą;
- atlikti bet kokius kitus veiksmus, kuriems pritaria dopingo kontrolės pareigūnas.

Atvykus į dopingo kontrolės kambarį

Jūsų teisės:

- būti lydimam tol, kol atvyksite į dopingo kontrolės kambarį (DKK).
- atvykus ir užsiregistravus, likti DKK, išskyrus tuos atvejus, kai dopingo kontrolės pareigūnas jums leidžia kuriam laikui su palyda išeiti.

Jūsų pareigos:

- visuomet būti lydinčio asmens akiratyje. Prieš atvykdami į DKK, negalite šlapintis, neturėtumėte maudytis vonioje ar po dušu;
- DKK pateikti tapatybę liudijantį dokumentą su nuotrauka (jei dopingo kontrolės pareigūnas neabejoja jūsų tapatybe, mėginį pateiksite ir parodę tapatybės dokumentą be nuotraukos);
- būti atsakingam už viską, ką valgote, geriate ar vartojate;
- rekomenduojama gerti kofeino ir alkoholio neturinčius gėrimus tik iš sandariai uždarytų atskirų indų.

Šlapimo mėginio ėmimas

Mėginio pateikimas

Jūsų teisės:

- jei pageidaujate, jums turi būti paaiškinta ši mėginio ėmimo procedūra;
- turite gauti bent minimalią informaciją apie savo teises ir pareigas;
- pasirinkti užklijuotą indą mėginiui duoti;
- teikiant mėginį būti stebimam tos pačios kaip ir jūs lyties atstovo.

Jūsų pareigos:

- su dopingo kontrolės pareigūnu patikrinti, kad mėginiui duoti reikiamos priemonės būtų švarios ir neliestos;
- būti visiškai atsakingam už mėginio lietimą rankomis, kol jis bus užklijuotas.
- mėginio ėmimo metu būti pilnai matomam dopingo kontrolės pareigūnui;
- pateikti reikiamą šlapimo kiekį, t.y. galite pateikti keletą dalinių mėginių – tol, kol sukaupsite reikiamą kiekį;
- pateikti antrąjį mėginį, jeigu pirmasis neatitinka pH ar tam tikrų lyginamojo svorio reikalavimų.

Mėginio padalijimas

Jūsų teisės:

- pasirinkti A ir B indus mėginio turiniui supilti;
- su dopingo kontrolės pareigūnu patikrinti, kad reikiamos priemonės būtų švarios ir nepalietos.

Jūsų pareigos:

- padalyti mėginį į A ir B indus;
- patikrinti, ar indai saugiai užklijuoti.

Dokumentų tvarkymas

Jūsų teisės:

- jei šalia yra jūsų atstovas, paprašyti jo patikrinti ir pasirašyti formą;
- įsitikinti, kad ant tos formos dalies, kuri bus siunčiama į laboratoriją, nėra jūsų pavardės.
- gauti formos kopiją.

Jūsų pareigos:

- dopingo kontrolės pareigūnui privalote parodyti pažymą apie gautą terapiniam vartojimui taikomą išimtį (jei tokią turite);
- surašyti visus nurodytu laikotarpiu vartotus vaistus ar papildus;
- patikrinti formą (visus kodo skaičius) ir, jei pageidaujate, pateikti komentarus;
- pasirašyti formą.

Kraujo mėginio ėmimas

Kraujo mėginiui imti taikomi tokie pat reikalavimai kaip ir šlapimo (pranešama apie testavimą, nustatoma tapatybė, paaiškinama procedūra, esate lydimi visos procedūros metu).

Jūsų teisės:

- pamatyti kraują imančio pareigūno dokumentą, įrodantį, kad jis turi sertifikatą imti kraują;
- turėti galimybę atsisėsti ar atsigulti, kai bus imamas mėginys;
- pasirinkti įrankių komplektą, kuriuo bus imamas mėginys;
- visuomet matyti indą, į kurį imamas kraujo mėginys;
- gauti patarimų, kaip elgtis po to, kai mėginys bus paimtas;
- patikrinti, kad paimtas mėginys būtų saugiai uždarytas;
- gauti formos kopiją.

Jūsų pareigos:

- pateikti informaciją apie buvusius kraujo perpylimus arba bet kokią kitą informaciją, kurios reikia ADO;
- kad neįsiveltų klaidų, patikrinti formą, visus kodo skaičius, pateikti pageidaujamus komentarus, pasirašyti formą.

Nepilnamečiams ir sportininkams su negalia taikomi pakeitimai

Jei esate nepilnametis arba sportininkas, turintis tam tikrą negalią, jums gali būti taikomi nežymūs mėginių ėmimo procedūros pakeitimai. Čia pateikiami pakeitimai neturi įtakos mėginio ėmimo procedūros vientisumui.

Nepilnamečiai

Jei pageidaujate, visos mėginio ėmimo procedūros metu (netgi eidami į tualetą) galite būti lydimi savo atstovo. Tačiau atstovas nestebės paties mėginio teikimo proceso.

Riboto rankų miklumo sportininkai

Galite paprašyti atstovo, dopingo kontrolės pareigūno arba lydinčio asmens padėti atlikti miklumo reikalaujančias užduotis - palaikyti įrangą, padalyti mėginį, užpildyti dokumentus.

Cerebriniu paralyžiumi sergantys arba ryškiai sutrikusios koordinacijos sportininkai, jei įmanoma, gali naudoti didesnės talpos mėginio surinkimo indą.

Regos sutrikimų turintys sportininkai

Imant mėginį (taip pat einant į tualetą) jus visą laiką gali lydėti jūsų atstovas. Tačiau atstovas nežiūrės, kaip užpildomas mėginio indelis. Tikslas - užtikrinti, kad stebėtojas tinkamai prižiūrėtų, kaip teikiamas mėginys.

Jūsų atstovas arba dopingo kontrolės pareigūnas perskaito dopingo kontrolės formos turinį. Galite paprašyti atstovo jūsų vardu pasirašyti dopingo kontrolės formą.

Proto negalią turintys sportininkai

Visą laiką, kol ims mėginį (netgi einant į tualetą), jus gali lydėti jūsų atstovas. Tačiau atstovas nestebės, kaip užpildomas mėginio indelis. Tikslas – užtikrinti, kad stebėtojas tinkamai prižiūrėtų, kaip teikiamas mėginys.

Sportininkai naudojantys užmaunamą arba į vidų įvestą kateterį

Jums teks nuimti naudojamą surinkimo maišelį, ištuštinti sistemą, kad būtų galima paimti naują mėginį.

Sportininkai, patys sau atliekantys kateterizaciją

Mėginiui duoti galite naudoti savo kateterį (kateteris turi būti pagamintas apsaugotoje nuo pažeidimų pakuotėje) arba naudoti dopingo kontrolės pareigūną duotą kateterį, jei jie tokį turi.

Mėginių saugojimas ir transportavimas

Kol bus išvežti į laboratoriją, kraujo ir šlapimo mėginiai saugiai laikomi DKK. Kartu su mėginiais siunčiami atitinkami dokumentai – laboratorijai šie dokumentai neatskleis jūsų tapatybės. Mėginių saugojimo tvarka visur bus patvirtinta dokumentais.

Laboratorija patvirtins, kad gavo jūsų mėginį, ir toliau dokumentais fiksuos saugojimo tvarką.

Tyrimas

Laboratorija tirs mėginius ir ieškos medžiagų, nurodytų WADA draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašė.

Mažiausiai per dešimt darbo dienų nuo mėginio gavimo laboratorija praneš apie šlapimo mėginio rezultatus ADO.

Rezultatų vadyba

Ištyrusi mėginį laboratorija jo rezultatus praneš iš karto dviem institucijoms: ADO, atsakingai už rezultatų vadybą, ir WADA. Jeigu mėginys teigiamas, už rezultatų vadybą atsakinga organizacija atliks pirminę peržiūrą, kad patikrintų, ar mėginyje aptiktai medžiagai turėjote TVTI, ir įsitikintų, kad mėginys buvo paimtas ir ištirtas pagal nustatytas taisykles.

Jei po pirminės peržiūros nelieka abejonių, apie teigiamą mėginio rezultatą ir jūsų teises prašyti ištirti B mėginį jums bus pranešta raštu. Remiantis ADO taisyklėmis, tuo metu, kol vyks tyrimas, jūs galite būti laikinai suspenduotas. Apie tokį sprendimą jums irgi atitinkamai bus pranešta.

Jei nusprendžiate prašyti ištirti B mėginį, tyrimu galite dalyvauti patys arba nusiųsti savo atstovą.

Jei B mėginio tyrimo rezultatai patvirtina A mėginio rezultatus, už rezultatų vadybą atsakinga ADO pradės rezultatų vadybos procesą, per kurį turėsite teisę būti nešališkai išklaustyti. Jus išklausi bus nuspręsta, ar būta antidopingo taisyklių pažeidimų. Taip pat bus numatytos jums skiriamos sankcijos. Jei B mėginio tyrimas nepatvirtina A mėginio rezultatų, testo rezultatai anuliuojami ir tolesnių veiksmų nesiimama.

Kiekviena ADO gali vadovautis savo taisyklėmis viešai skelbti arba ne smulkesnę informaciją apie taikomas sankcijas.

Sankcijos

Mėginį imti inicijavusi ADO turi nuspręsti, kokios kiekvienu atskiru atveju bus taikomos sankcijos. Kaip sportininkui, jums bus suteikta galimybė pateikti pagrindą sankcijai panaikinti arba sušvelninti.

Sankcijos už antidopingo taisyklių pažeidimą yra labai įvairios - nuo įspėjimo iki draudimo visą gyvenimą dalyvauti varžybose. Jei testavimas vyko varžybų metu, automatiškai bus anuliuoti tose varžybose pasiekti rezultatai, laimėti medaliai, atimti taškai ar prizai. Visi varžybų, vykusių po mėginio ėmimo, rezultatai taip pat gali būti anuliuoti.

Diskvalifikacijos trukmė gali kisti priklausomai nuo antidopingo taisyklių pažeidimo, individualaus atvejo aplinkybių, rasto medžiagos (arba tam tikrų medžiagų) kiekio bei galimo kovos su dopingu taisyklių pažeidimo pasikartojimo.

Apeliacija

Kaip tarptautinės klasės sportininkas, turite teisę teikti apeliaciją dėl jums priskiriamų teigiamų testo rezultatų arba po antidopingo taisyklių sulaužymo taikomų sankcijų (kartu ir laikino suspendavimo). Paprastai apeliaciją privalote pateikti Sporto arbitražo teismui. Jei SAT ar apeliacijų tribunolas nenusprendžia kitaip, pasilieka galioti pirminis sprendimas.

Be to, jei kita pusė – ADO arba WADA paduotų apeliaciją dėl jūsų bylos sprendimo, jūs vis dar tebeturėtumėte teisę būti išklaustas teismo proceso metu. Tokiu atveju procedūra išlieka tokia pati.

Su TVTI susijusios apeliavimo procedūros aptariamos viename šio vadovo skyrių (žr. Terapiniam vartojimui taikomos išimtys).

Ką turite atsiminti

Nors jūsų sporto šakos tarptautinė federacija ir pagalbinis personalas (jūsų treneris arba komandos gydytojas) turi pateikti žinių apie dopingo kontrolę, galutinė atsakomybė tenka jums.

Tik jūs esate atsakingas už tai, kas patenka į jūsų kūną, ir turite žinoti apie taikomas kovos su dopingu taisykles.

Taip pat turite skirti laiko ir:

- sužinoti daugiau apie pasaulio antidopingo kodeksą ir jo įtaką/ poveikį / reikšmę jums;
- išsiaiškinti, kokios medžiagos jūsų sporto šakos atstovams draudžiamos;
- savo gydytojui ar kitam medicinos darbuotojui pranešti, kad esate sportininkas, kurį gali tikrinti dėl dopingo vartojimo;
- pasikonsultuoti su ADO ar renginio organizatoriumi, jeigu jums dėl sveikatos sutrikimų reikia vartoti bet kokį preparatą, kuriame yra draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašė nurodyta medžiaga – jums **IŠ ANKSTO** reikės kreiptis dėl TVTI.
- ypač atsargiai vartokite neregistruotus produktus, pvz., maisto papildus ar žolinius preparatus, nes jie nereguliuojami ir jų sudėtyje gali būti draudžiamųjų medžiagų;
- įsitikinti, kad pateikėte informaciją apie savo buvimo vietą ir tikrai būsite pasiekiamas, jei reikės atlikti testus.

Abipusis ryšys

Kovoje su dopingu sportininkai atlieka svarbiausią vaidmenį. Jūsų nuomonė ir atvirumas padeda stiprinti visą sistemą. Jei turite klausimų, komentarų ar rūpesčių, susijusių su antidopingu, WADA skatina nedelsti ir su ja susisiekti. Taip pat prašo kreiptis, jei turite informacijos ar pavyzdžių apie savo sporto šakos atstovus, kuriuos įtariate apgaulinėjant. Praneškite ir apie manipuliavimo sistema būdus.

Prašome siųsti savo komentarus šiuo adresu:

ieva.lukosiute@delfi.lt

Jeigu norite gauti Pasaulio antidopingo kodeksą, draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašą ar kitą informaciją, jos ieškokite WADA puslapyje:

www.wada-ama.org

Apibrėžimai

Antidopingo organizacija reiškia vieną (Pasaulio antidopingo kodekso) sutartį pasirašiusių šalių, kuri yra atsakinga už taisyklių priėmimą, bet kokios dopingo kontrolės proceso dalies inicijavimą, įgyvendinimą arba skatinimą. Tai, pavyzdžiui, apima TOK, Tarptautinį parolimpinį komitetą, kitas pagrindines varžybas rengiančias organizacijas, kurios varžybų metu testuoja sportininkus, WADA, tarptautines federacijas ir nacionalines antidopingo organizacijas.

Sportininkas. *Dopingo kontrolės* požiūriu, tai yra bet kuris sportuojantis *asmuo* – ar tai būtų tarptautinio lygio (kaip apibrėžta kiekvienos tarptautinės federacijos), ar nacionalinio lygio (kaip apibrėžta kiekvienos *nacionalinės antidopingo organizacijos*) sportininkas, ir bet kuris kitas *asmuo*, atstovaujantis žemesnio lygio sportui (jei nurodyta *nacionalinės antidopingo organizacijos, kuriai pavaldus šis asmuo*). Antidopingo informacijos ir švietimo požiūriu, sportininkas yra kuris *asmuo*, dalyvaujantis sporte ir pavaldus bet kuriai šiam *kodeksui* pritarusiai ir jį *pasirašiusiai šaliai*, vyriausybei ar kitai sporto organizacijai.

Sportininko atstovas – žmogus, sportininko įgaliotas padėti patikrinti pavyzdžio ėmimo procedūrą. Šis žmogus gali būti sportininkų pagalbinio personalo narys (treneris ar komandos gydytojas), šeimos narys ar pan.

Kraują imantis pareigūnas – flebotomijos srityje kvalifikuotas žmogus, kurio kvalifikacija pripažįstama atitinkamų valdžios institucijų, jis turi patirties imant kraujo mėginius bei yra įgaliota autorizuotos mėginių ėmimo agentūros atlikti kraujo mėginio ėmimo procedūrą.

Lydintis asmuo – ADO parengtas ir įgaliotas pareigūnas, turintis atlikti tam tikras pareigas: pranešti sportininkui, kad šis kviečiamas testuoti, lydėti ir stebėti sportininką, kol šis atvyks į dopingo kontrolės kambarį, ir/arba stebėti bei tikrinti, kaip teikiamas mėginys.

Dopingo kontrolės pareigūnas – ADO parengtas ir įgaliotas asmuo, kuriam suteikta atsakomybė vadovauti mėginio ėmimo procedūrai.

Dopingo kontrolės kambarys – vieta, kur vyksta mėginio ėmimo procedūra.

Testavimas varžybų metu. Siekiant diferencijuoti *varžybų* ir *ne varžybų metu atliekamą testavimą*, jei kitaip nenurodyta tarptautinės federacijos ar kitos atitinkamos kovos su *dopingu organizacijos*, per *varžybas vykstantis testavimas* - tai *procedūra*, kai *sportininkas* pasirenkamas testuoti konkrečiose *varžybose*.

Nepilnametis – kaip nustatyta šalies, kurioje sportininkas gyvena, įstatymų – pilnametystės nesulaukęs žmogus.

Testavimas ne varžybų metu – ne varžybų metu vykstanti dopingo kontrolė.

Registruota testavimo grupė – grupė aukščiausio lygio sportininkų, atskirai parinktų tarptautinių federacijų ir NADO, kurie gali būti testuojami varžybų ir ne varžybų metu, atsižvelgiant į tos TF arba organizacijos testų distribucijos planą. Kiekviena TF ir NADO aiškiai apibrėžia sportininkų įtraukimo į registruotą testavimo grupę kriterijus.

Personalas mėginiams imti – bendras terminas, vartojamas kvalifikuotiems pareigūnams, ADO įgaliotiems imti mėginius arba padėti atlikti mėginio ėmimo procesą, įvardyti.

TVTI – terapiniam vartojimui taikoma išimtis (žr. tarptautinį standartą)

Šlapimo mėginio ėmimo procedūra – nuoseklūs veiksmai, kuriuose sportininkai tiesiogiai dalyvauja nuo pranešimo apie jų atrinkimą testuoti iki išvykimo iš DKS, pateikus mėginį.

Stebėtojas – personalo mėginiams imti narys, kuris pagal stebėjimo procedūras stebi mėginį teikiantį sportininką.

AČIŪ UŽ JŪSŲ BENDRADARBIAVIMĄ!

**Lietuvos antidopingo agentūros
Direktorė Ieva Lukošūtė**

LIETUVOS ANTI-DOPINGO AGENTŪRA

Ozo g. 39

LT-07171 Vilnius

Tel. 8 5 230 55 43

Faksas 8 5 242 66 34

El. paštas